

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version:

Sebastian Widjeskog (2017). *Att klara sig i en föränderlig värld = Miten selviytyä muuttuvassa maailmassa*. Jeppis Weekly, nr 37, s. 9.

Att klara sig i en föränderlig värld

Mina barn har börjat ställa sig frågan vad de skall bli när de blir stor. Flera gånger har de också frågat sina föräldrar, mig och frun, vad vi tycker att de skall bli. Jag kommer ihåg när jag själv fick samma fråga som barn. Då var mitt svar klart. Jag skulle bli bonde! Min pappa var bonde, så därför tycktes det naturligt för mig att också bli det. Nu blev jag inte bonde, åtminstone inte ännu. Barnen får knappast heller exakt samma yrken som jag. Jag har nämligen redan haft sex olika yrken under mitt vuxna liv. Världen förändras.

Så, vad skall våra barn bli? Det är väldigt svårt att svara på. Enligt en rapport från *Stiftelsen för strategisk forskning* kan inom 20 år 2,5 miljoner jobb försvinna i Sverige (antagligen då också i Finland) när robotar och automatisering tar över. Detta betyder att ungefär vart annat jobb är i farozonen att försvinna. Visserligen kommer också många nya yrkeskategorier att uppstå. För 20 år sedan visste vi inget om professionella bloggare och youtubers, sökordsoptimerare etc. Så, det är svårt att säga vad mina barn skall arbeta med i framtiden. Men, hur hjälpa en ny generation att finna meningsfullt arbete när vi inte vet hur världen kommer att se ut? Och hur skall vi själva klara oss på arbetsmarknaden?

Ett hjälpmedel som vi använt för att hjälpa studerande vid Campus Allegro att hitta sin grej är verktyget IKIGAI. Det är ett japanskt ord som kunde översättas som "kallelse" eller "orsaken till att stiga upp på morgonen". Enligt verktyget kan du hitta din Ikigai genom att svara på fyra frågor:

1. Vad tycker du om att göra?
2. Vad är du bra på?
3. Vilka behov ser du omkring dig?
4. Vad kan du få betalt för?

Tanken är att ens Ikigai, eller kallelse, ligger i skärningspunkten av dessa frågor. Ens kallelse blir det man tycker om, det man är bra på, det som världen behöver samt det som någon är villig att betala för. Kunde jag med min fru hjälpa mina barn att finna deras Ikigai, kallelse?

Förutom att hitta sin kallelse, så behöver vi träna på olika färdigheter för att möta framtiden. Det finns åtminstone tre färdigheter som jag ser att behövs på framtidens arbetsmarknad. Dessa är:

1. **Färdigheten att utstå osäkerhet.** I och med att framtiden är lika med förändring, så måste vi träna på att ihärda osäkerhet redan som unga. Vi behöver våga utsätta oss (och de vi uppfostrar) för en viss mängd kaos. Inte för mycket för att ens grundtrygghet rubbas, men tillräckligt mycket för att man skall tränas att handskas med en osäker värld. Entreprenörskap handlar om att kunna skapa någonting i en osäker verklighet. Detta behöver vi träna på.
2. **Färdigheten att experimentera.** Människan skall göra det hon vill, ifall hon inte vet vad hon vill så skall hon pröva på allt. Genom att testa, blir vi medveten om vad vi vill och inte vill, samt vad vi är bra på. Femtonåringar förväntas första gången välja yrkesinriktning. Detta gör de ofta utan att ha någon erfarenhet av diverse yrken. Barn och unga måste få pröva på olika hobbyn och yrken för att lära känna sig själv. När framtiden är oviss, så är det bästa sättet att navigera sig framåt, att ständigt skapa små experiment och se vad som fungerar.
3. **Färdigheten att leda sig själv.** Den totala mängden digital information fördubblas ungefär vart annat år. Detta innebär att desto fler impulser vill nå vår uppmärksamhet. Vi måste lära oss att leda oss själv, annars gör någon annan det. Detta betyder att vi behöver träna oss på självdisciplin, att kunna tänka kritiskt, att ha en stark egen identitet, vi behöver ha tydliga egna värderingar etc. Utan att vi lär oss leda oss själva, så kommer vi att dras med i varje trend och vind som vill oss åt.

När vi vill klara oss i en föränderlig värld, så kan vi faktiskt också ta lärdom av historien och traditionen. Vad har fungerat i livet hittills? En attityd som jag skulle vilja lära mina barn, vare sig de blir präster, företagare eller youtubers är attityden som inte är ny, utan som uppkom redan vid tideräkningens begynnelse. När vi gör mot vår nästa det som vi vill att skall göras mot oss, så kommer vi långt. Då tror jag vi klarar oss också i framtidens föränderliga värld.

Miten selviytyä muuttuvassa maailmassa?

Lapseni ovat alkaneet pohtia mitä heistä tulee isona. Monesti he ovat kysyneet tätä kysymystä myös vanhemmiltaan, minulta ja vaimoltani. Muistan kuinka itse sain tämän saman kysymyksen lapsena. Silloin vastaukseni oli varma. Minusta tulisi maanviljelijä. Isäni oli maanviljelijä, ja täten se olisi minullekin luonnollinen ammatinvalinta. Minusta ei koskaan tullut maajussia, ainakaan vielä. Lapseni eivät myöskään tule tekemään täysin samoja töitä kuin minä. Olen nimittäin vaihtanut ammattia jo kuusi kertaa aikuiselämässäni. Maailma muuttuu.

Mitä lapsistani sitten tulee? Kysymykseen on erittäin vaikea vastata. *Stiftelsen för strategisk forskning* raportin mukaan 20 vuoden sisällä 2,5 miljoonaa työpaikkaa on vaarassa hävitä Ruotsista (sama pätee luultavasti myös Suomessa) robottien ja automatisaation yleistyessä. Tämä tarkoittaa että joka toinen työpaikka voi kadota lähitulevaisuudessa. Toki, uusia työpaikkoja tulee myös syntymään. Kaksikymmentä vuotta sitten emme tienneet mitään ammattimaisista bloggaajista, tubettajista tai hakukoneoptimoijista. Eli, on vaikeaa sanoa mitä lapseni tulevat tekemään työkseen tulevaisuudessa. Mutta miten voisimme auttaa nuorta sukupolvea löytämään mielekästä työtä kun emme tiedä miltä tulevaisuus näyttää? Ja miten tulemme itse pärjäämään tulevaisuuden työmarkkinoilla?

Apuväline jota olemme käyttäneet Campus Allegrossa on nimeltä IKIGAI. Olemme käyttäneet työkalua auttaaksemme nuoria löytämään oman juttunsa.

Ikigai tulee Japanista ja tarkoittaa lähinnä kutsumusta tai ”syytä nousta ylös aamulla”. Ikigai-työkalun mukaan voit löytää oman kutsumuksesi vastaamalla neljään kysymykseen:

1. Mitä tykkäät tehdä?
2. Missä olet hyvä?
3. Mitä tarpeita näet ympärilläsi?
4. Mistä voit saada tuloja?

Ajatus on että oma Ikigaimme, kutsumuksemme, on näitten neljän kysymyksen keskipisteessä. Olemme löytäneet Ikigain jos pidämme työstämme, olemme siinä hyviä, työmme täyttää jotain tarvetta ympärillämme sekä voimme saada tuloja työmme kautta. Voisinko siis vaimoni kanssa auttaa lapsiamme Ikigain löytämisessä?

Kutsumuksen löytämisen lisäksi meidän tulee harjoittaa erilaisia taitoja jotta voimme kohdata tulevaisuuden. On olemassa ainakin kolme taitoa mitä näen tärkeiksi tulevaisuutta ajatellen. Nämä ovat seuraavat.

1. Kyky kestää epävarmuutta. Koska tulevaisuus on yhtä suurta muutosta, meidän on harjoitettava epävarmuuden kestämistä jo nuorena. Meidän on uskallettava altistaa itsemme (ja niitä joita kasvatamme) epävarmuudelle ja jopa kaaokselle. Epävarmuutta tulee harjoitella sopivassa määrin, ei liikaa mutta tarpeeksi jotta totumme epävarmuuteen. Yrittäjäjyys on kykyä toimia ja luoda asioita epävarmoissa olosuhteissa. Tätä meidän on harjoitettava.
2. Halu kokeilla erilaisia asioita. Ihmisen pitäisi tehdä sitä mitä hän haluaa, mutta jos hän ei tiedä mitä hän haluaa hänen pitää kokeilla kaikkea. Testaamalla eri asioita opimme mitä haluamme ja missä olemme hyviä. Viisitoistavuotiaiden odotetaan peruskoulun jälkeen tietävän mitä haluavat tehdä elämässään. Heidän pitäisi päästä kokeilemaan paljon erilaisia asioita, jotta voisivat tehdä viisaita valintoja. Kun tulevaisuus on epävarma, paras tapa edetä on tehdä jatkuvasti pieniä kokeiluja ja katsoa, mikä toimii. Tämä pätee työelämään, mutta myös elämään yleensä.
3. Kyky johtaa itseään. Digitaalisen tiedon kokonaismäärä maailmassa kaksinkertaistuu joka toinen vuosi. Tämä tarkoittaa sitä, että tulevaisuudessa huomiostamme käydään kovaa kilpailua. Meidän tulee oppia tunnistamaan, mikä meidän elämässämme on tärkeää ja mikä ei. Meidän on opittava johtamaan itseämme, muuten joku muu ottaa hallinnan elämästämme. Meidän on harjoitettava itsekuria, kriittisestä ajattelua, meidän tulee selkeyttää arvomme ja identiteettimme. Jos emme

johda itse itseämme olemme trendien, mainosten, väärin uutisten ja yleisen mielipiteen viemiä.

Kun haluamme valmistautua tulevaan, joskus on hyvä ottaa oppia historiasta. Asenne jonka haluan opettaa lapsilleni on vanha viisaus, ”tehkää muille sen mitä haluaisitte että muut tekisivät teille”. Tulee lapsistani sitten tubettajia, pappeja tai virtuaalisia oppaita niin kultaisella säännöllä pärjää jo aika pitkälle. Vaikka tulevaisuudessa muutos on pysyvää, kaikkea ei kuitenkaan tarvitse keksiä uudelleen.